

Fâtiha'da neden “Ben” değil “Biz” denir?

Cem' sîgasıyla zikredilen نَعْبِدُ deki zamir, üç taifeye işaretir:

Bu ifade çok derin bir letaifi gösteriyor. Üstad burada نَعْبِدُ / “**yalnız Sana ibadet ederiz**” cümlesindeki “biz” zahirinin niçin tekil değil de çoğul geldiğini açıyor. **Yani kul, Fâtiha'da neden “Ben ibadet ederim” demez de “Biz ibadet ederiz” der?** Çünkü o “biz”in içinde üç büyük daire vardır.

Birincisi: İnsanın vücudundaki bütün aza ve zerrata râcidir ki bu itibarla şükr-ü örfîyi eda etmiş olur.

1- İnsan: Kendi Âleminin İmamı

Evvela, bu zamir insanın kendi vücudundaki bütün aza ve zerrelere bakar. **Yani insan namaza durduğunda, sadece diliyle konuşmuş olmaz; gözü, kulağı, kalbi, akı, hayali, eli, ayağı, hatta bedenindeki sayısız hücreler ve zerrelere de kendi lisan-ı halleriyle ibadete iştirak eder.**

Göz harama bakmayarak, kulak hakikati dinleyerek, akıl tefekkür ederek, kalp huşu ile yönelerek ibadetin içine girer. Böylece insan, yalnız bir fert olarak değil; adeta kendi beden memleketinin sultanı gibi, emrindeki aza ve cihazat namına da نَعْبِدُ der.

İşte Üstad'ın “**şükr-ü örfîyi eda etmiş olur**” demesi de buna işaretir. Çünkü insana verilen bütün cihazları Allah yolunda kullanmak, onların topluca şükrünü eda etmektir.

İkincisi: Bütün ehl-i tevhidin cemaatlerine aittir. Bu cihetle şeriata itaat etmiş olur.

2- Bir Kalp Değil, Bir Ümmet Konuşuyor

İkincisi, bu “biz” yalnız ferdî bir ibadeti değil, **bütün ehl-i tevhidin cemaatini de içine**

alır. Mümin, Fâtiha okurken kendini tek başına bir kul olarak görmez.

Âdem Aleyhisselâmdan kıyamete kadar gelen bütün müminlerle aynı safta yer aldığını hisseder. Yani “Ben tek başıma Sana kulluk ediyorum” demez; “Ya Rabbi, ben bütün mümin kardeşlerimle beraber, aynı akideye bağlı bütün ehl-i iman ile birlikte Sana ibadet ediyoruz” der.

Bu mana, ümmet şuurunu doğurur. Kul burada ferdiyetin dar dairesinden çıkar, cemaatin nuruna girer. Bu cihetle de şeriata itaat etmiş olur. Çünkü şariat, insanı yalnız başına kopuk bir varlık olarak değil, ümmetin bir ferdi olarak terbiye eder. Namazın cemaatle kılınmasının fazileti, ibadetlerin sosyal bir ruh taşıması ve duanın çoğu zaman cem’ sîgasıyla gelmesi hep bu sırra bakar.

Üçüncüsü: Kâinatın ihtiva ettiği mevcudata işarettir. Bu itibarla, şariat-ı fitriye-i kübraya tabi olarak hayret ve muhabbetle kudret ve azametın arşı altında sâcid ve âbid olmuş olur.

3- Kâinatla Birlikte Secde

Üçüncüsü: Üstad bunun da ötesine geçerek çok daha geniş bir ufuk açıyor: “نَعْبُدُ” kelimesi kâinatın ihtiva ettiği mevcudata da işaret eder.

Yani sadece insan bedeni ve insanlık cemaati değil, **bütün varlıklar da kendilerine mahsus ibadetleriyle Allah’a yönelmiştir.** Güneş kendi vazifesini yaparak, ay kendi yörüngesinde dönerek, yıldızlar nizama boyun eğerek, ağaçlar meyve vererek, kuşlar tesbih ederek, yağmur rahmet taşıyarak, her biri fitratına konulan kanunla Rabbine kulluk eder.

İnsan da bunu fark edince, kendisini kâinattan kopuk görmez; bilakis bütün mahlûkatla beraber büyük bir ubudiyetinin içinde bulur. İşte bu halde kul, şariat-ı fitriye-i kübraya tabi olmuş olur. Yani kâinatın büyük yaratılış kanununa uyarak, her şeyin Allah’a secde ettiğini görür ve o da hayret, muhabbet ve marifetle kudret ve azametın arşı altında secdeye kapanır.

Burada çok latif bir derece daha var:

- İlk manada insan, kendi beden ülkesinin imamıdır.
- İkinci manada müminler cemaatinin bir ferdidir.
- Üçüncü manada ise bütün kâinat mescidinde umum mahlûkatla beraber ibadet eden şuurlu bir müşahedeci olur.

Demek ^{نَعْبِدُ} kelimesi, insanı dar benlikten çıkarıp önce kendi iç âlemine, sonra ümmet dairesine, sonra da bütün kâinat çapındaki ubudiyete yükseltiyor.

Bunun neticesi şudur: ^{نَعْبِدُ} Fâtiha'daki kelimesi, sadece bir fiil bildirimi değildir. Aynı zamanda kulun kim olduğunu da tarif eder. Kul, yalnız bir şahıs değildir; bedenindeki aza ordusunun temsilcisi, ehl-i imanın sözcüsü ve kâinatın ibadetine şuurla iştirak eden bir halifedir.

Bu sebeple ^{نَعْبِدُ} "demek, küçük bir söz değil; çok geniş daireleri içine alan muazzam bir kulluk ilanıdır.